

การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2559

สรุปผลที่สำคัญ

การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2559

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง กลุ่มสถิติแรงงาน สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
โทรศัพท์ 0 2142 1247
โทรสาร 0 2143 8134
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : slaborfs@nso.go.th

หน่วยงานที่เผยแพร่ สำนักสถิติพยากรณ์
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กทม. 10210
โทรศัพท์ 0 2141 7498
โทรสาร 0 2143 8132
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : services@nso.go.th

ปีที่จัดพิมพ์ 2560

จัดพิมพ์โดย

คำนำ

ข้อมูลด้านการย้ายถิ่นของประชากรมีความสำคัญและจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ เนื่องจากการย้ายถิ่นที่อยู่ของประชากร เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความหนาแน่นของประชากร หากขาดการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมกับจำนวนประชากรที่มีอยู่จริงในแต่ละพื้นที่ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ปัญหาความแออัดของที่อยู่อาศัย ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมและภาวะมลพิษ ปัญหาการก่อกำจัดขยะ ปัญหาความไม่ปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาด้านการให้บริการสาธารณสุข และการบริหารจัดการสาธารณสุขปโภคให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากร เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้ประเทศมีข้อมูลพื้นฐานในเรื่องดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากรในไตรมาสที่ 4 เดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2559 และหวังว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ที่จะนำข้อมูลไปใช้

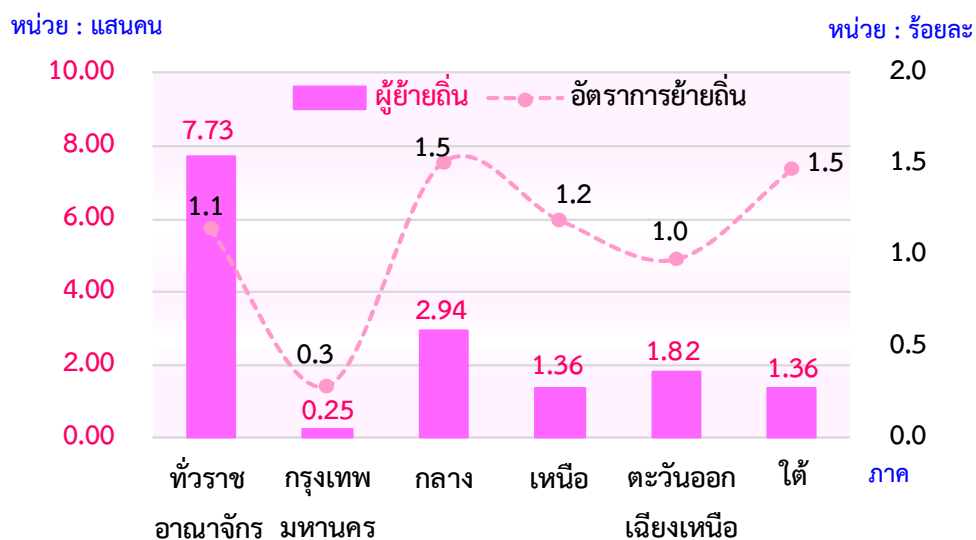
บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2559 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 จากครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 83,880 ครัวเรือน เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร และสังคมของผู้ย้ายถิ่น สำหรับนำไปใช้ในการติดตามสถานการณ์การย้ายถิ่นของประชากร ซึ่งผลการสำรวจสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. จำนวนและอัตราการย้ายถิ่น

ผลการสำรวจในปี 2559 พบว่า ผู้ย้ายถิ่นมีจำนวนทั้งสิ้น 7.73 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการย้ายถิ่นร้อยละ 1.1 จากประชากรทั้งประเทศ (67.51 ล้านคน) เมื่อพิจารณาตามจำนวนผู้ย้ายถิ่นและอัตราการย้ายถิ่น พบว่า ภาคกลาง มีผู้ย้ายถิ่นและอัตราการย้ายถิ่นสูงที่สุด จำนวน 2.94 แสนคน (ร้อยละ 1.5) ส่วน กรุงเทพมหานครมีผู้ย้ายถิ่นและอัตราการย้ายถิ่นน้อยที่สุด จำนวน 0.25 หมื่นคน (ร้อยละ 0.3)

แผนภูมิ 1 จำนวนผู้ย้ายถิ่นและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามภาค

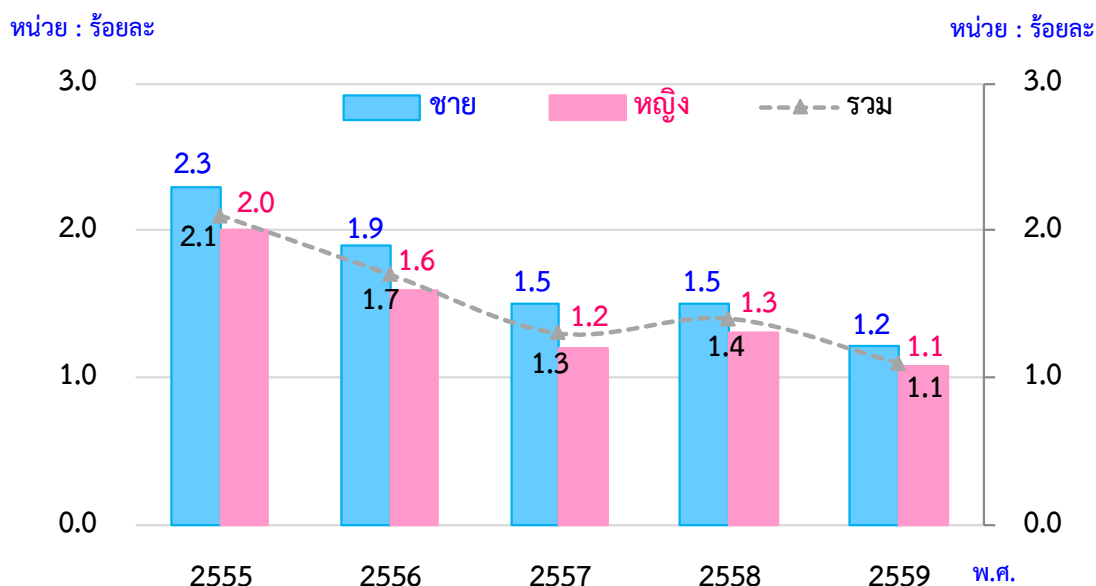

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นตามพื้นที่ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นในแต่ละพื้นที่} \times 100}{\text{ประชากรทั้งสิ้นในแต่ละพื้นที่}}$

2. เพศและกลุ่มอายุ

เมื่อพิจารณาอัตราการย้ายถิ่นตั้งแต่ปี 2555 – 2559 พบว่า อัตราการย้ายถิ่นมีแนวโน้มลดลงจาก ร้อยละ 2.1 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.1 ในปี 2559 และเมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มลดลง เช่นเดียวกับภาพรวม คือเพศชายลดลงจากร้อยละ 2.3 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.2 ในปี 2559 และเพศหญิงลดลงจากร้อยละ 2.0 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.1 ในปี 2559

แผนภูมิ 2 เปรียบเทียบอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2555 – 2559

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นตามเพศ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นแต่ละเพศ}}{\text{ประชากรทั้งสิ้นแต่ละเพศ}} \times 100$

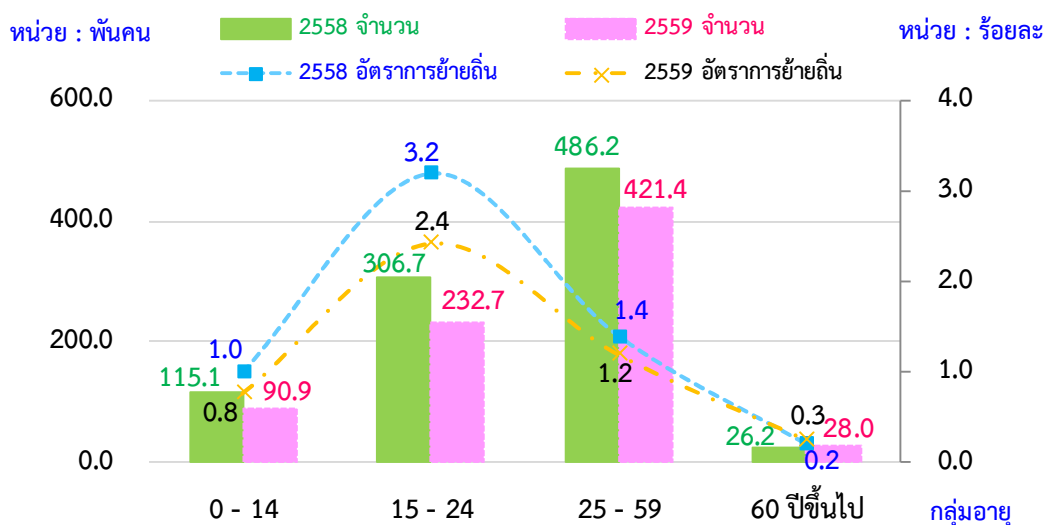
การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2559

ในปี 2559 กลุ่มวัยที่มีการย้ายถิ่นมากที่สุดคือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (25 - 59 ปี) ซึ่งเป็นวัยทำงานมีจำนวน 4.21 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.5 ของผู้ย้ายถิ่นทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มวัยเยาวชน (15 - 24 ปี) มีจำนวน 2.33 แสนคน (ร้อยละ 30.1) กลุ่มวัยเด็ก (0-14 ปี) มีจำนวน 9.09 หมื่นคน (ร้อยละ 11.8) และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีจำนวน 2.80 หมื่นคน (ร้อยละ 3.6)

หากพิจารณาตามอัตราการย้ายถิ่น พบว่า กลุ่มวัยเยาวชน (15 - 24 ปี) จะมีอัตราการย้ายถิ่นสูงที่สุด (ร้อยละ 2.4) รองลงมา กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (25 - 59 ปี) (ร้อยละ 1.2) กลุ่มวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีอัตราการย้ายถิ่นน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.3) หากเปรียบเทียบกับการสำรวจในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2558) พบว่า อัตราการย้ายถิ่นส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มวัยมีสัดส่วนลดลง ยกเว้นกลุ่มวัยผู้สูงอายุ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (แผนภูมิ 3)

แผนภูมิ 3 เปรียบเทียบจำนวนและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ

พ.ศ. 2558 - 2559

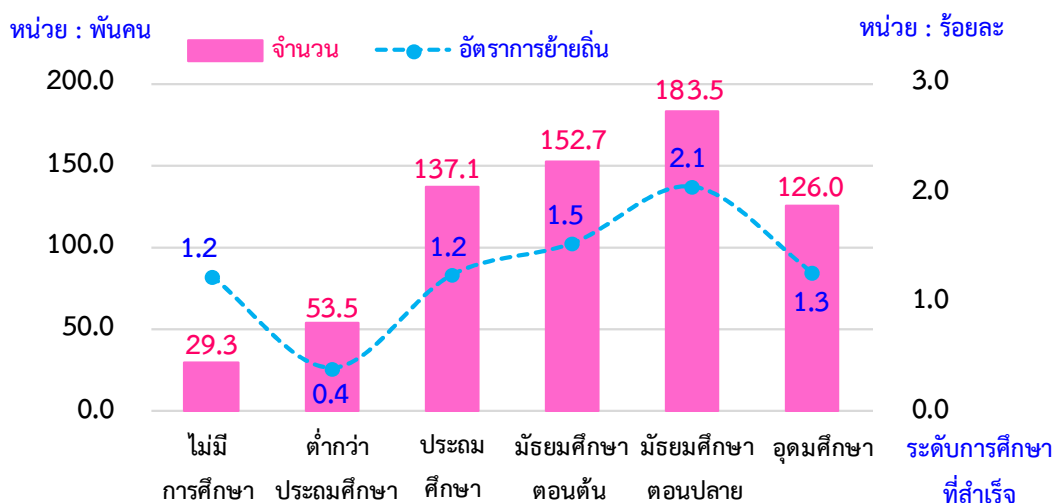

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นตามกลุ่มอายุ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นในแต่ละกลุ่มอายุ}}{\text{ประชากรทั้งสิ้นในแต่ละกลุ่มอายุ}} \times 100$

3. ระดับการศึกษา

ในปี 2559 พบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการย้ายถิ่นสูงที่สุด 1.83 แสนคน (หรือคิดเป็นอัตราการย้ายถิ่นร้อยละ 2.1) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น 1.53 แสนคน (ร้อยละ 1.5) ระดับประถมศึกษา 1.37 แสนคน (ร้อยละ 1.2) ระดับอุดมศึกษา 1.26 แสนคน (ร้อยละ 1.3) ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา 5.35 หมื่นคน (ร้อยละ 0.4) และไม่มีการศึกษา 2.93 หมื่นคน (ร้อยละ 1.2)

แผนภูมิ 4 จำนวนและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นในแต่ละระดับการศึกษาที่สำเร็จ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งสิ้นในแต่ละระดับการศึกษาที่สำเร็จ}} \times 100$

4. ประเภทของการย้ายถิ่น

เมื่อพิจารณาตามประเภทของการย้ายถิ่น พบว่า ผู้ย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกันมีจำนวนมากกว่าผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค (5.21 แสนคน และ 2.32 แสนคน ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2558) การย้ายถิ่นภายในจังหวัดมีแนวโน้มลดลง

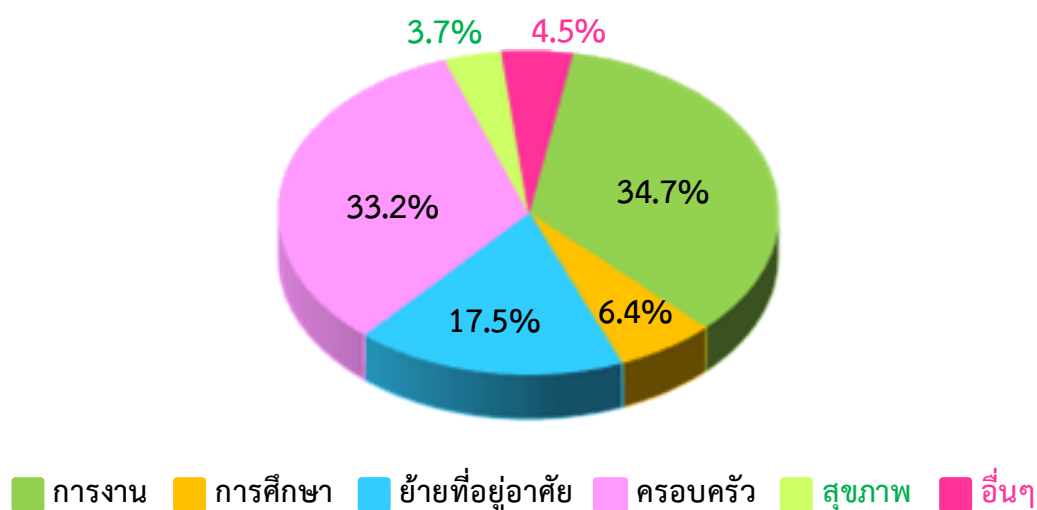
ตาราง 1 เปรียบเทียบจำนวนผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามประเภทของการย้ายถิ่น
พ.ศ. 2555 - 2559

ประเภทของการย้ายถิ่น	พ.ศ.				
	2555	2556	2557	2558	2559
ยอดรวม	1,462,048	1,181,036	898,697	934,215	773,009
ย้ายภายในภาคเดียวกัน	725,729	635,002	503,054	540,697	520,902
ย้ายระหว่างจังหวัด	269,048	241,239	157,111	159,290	151,850
ย้ายภายในจังหวัด	456,681	393,764	345,943	381,407	369,052
ย้ายระหว่างภาค	692,926	504,990	350,216	335,588	232,103
ย้ายมาจากต่างประเทศ	43,393	41,044	45,427	57,930	20,004

5. สาเหตุของการย้ายถิ่น

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุของการย้ายถิ่น พบว่า ร้อยละ 34.7 ด้วยสาเหตุการงาน เช่น หางานทำ หน้าที่การงาน หรือต้องการเปลี่ยนงาน เป็นต้น รองลงมาคือด้านครอบครัว เช่น ติดตามคนในครอบครัว หรือกลับภูมิลำเนา เป็นต้น ร้อยละ 33.2 และสาเหตุในด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ร้อยละ 17.4 ด้านการศึกษาร้อยละ 6.4 ด้านสุขภาพร้อยละ 3.7 ที่เหลือเป็นสาเหตุอื่นๆ เช่น เพื่อดูแลผู้อื่น ขาดคนดูแล เป็นต้น

แผนภูมิ 5 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสาเหตุของการย้ายถิ่น

สารบัญ

หน้า

คำนำ	i
บทสรุปผู้บริหาร	iii
สารบัญแผนภูมิ	ix
สารบัญตาราง	x
บทนำ	1
สรุปผลการสำรวจ	9

สารบัญแนภูมิ

หน้า

แผนภูมิ 1	จำนวนและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามเขตการปกครอง และภาค	9
แผนภูมิ 2	เปรียบเทียบจำนวนและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2558 – 2559	10
แผนภูมิ 3	เปรียบเทียบอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. 2558 – 2559	11
แผนภูมิ 4	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการสมรส	12
แผนภูมิ 5	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการสมรส และเพศ	13
แผนภูมิ 6	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามอาชีพที่ทำงาน	14
แผนภูมิ 7	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่ทำงาน	15
แผนภูมิ 8	จำนวนและอัตราการย้ายถิ่นของผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค จำแนกตามภาค และเขตที่อยู่อาศัย	18
แผนภูมิ 9	จำนวนผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามถิ่นที่อยู่ก่อนย้าย และภาคที่อยู่ ในปัจจุบัน	19
แผนภูมิ 10	จำนวนผู้ย้ายถิ่นระหว่างประเทศ จำแนกตามภาคที่อยู่ปัจจุบัน ของผู้ย้ายถิ่น	20
แผนภูมิ 11	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามกระแสของการย้ายถิ่น และ ภาคที่อยู่ปัจจุบันของผู้ย้ายถิ่น	21
แผนภูมิ 12	อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ พ.ศ. 2555 - 2559	22
แผนภูมิ 13	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสาเหตุของการย้ายถิ่น	23

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการทำงาน และเพศ	15
ตาราง 2	จำนวนผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการทำงาน และภาคที่อยู่ในปัจจุบัน	16
ตาราง 3	จำนวนและอัตราการย้ายถิ่นของผู้ย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกัน จำแนกตามภาคที่อยู่ในปัจจุบันของผู้ย้ายถิ่น	17

บทนำ

ความเป็นมา

การย้ายถิ่นที่อยู่ของประชากร เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความหนาแน่นของประชากร ซึ่งหากขาดการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมกับจำนวนประชากรที่มีอยู่จริงในแต่ละพื้นที่ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ปัญหาความแออัดของที่อยู่อาศัย ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมและภาวะมลพิษ ปัญหาการกำจัดขยะ ปัญหาความไม่ปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาด้านการให้บริการสาธารณสุข และการบริหารจัดการสาธารณสุขโรคให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากร เป็นต้น ฉะนั้นข้อมูลด้านการย้ายถิ่นของประชากรจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศดังนั้น เพื่อให้ประเทศมีข้อมูลพื้นฐานในเรื่องดังกล่าว

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เริ่มดำเนินการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากรครั้งแรกใน พ.ศ.2517 โดยทำการสำรวจเฉพาะการย้ายเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ต่อมาในปี 2526-2533 ได้ขยายขอบข่ายการสำรวจเป็นการย้ายเข้าสู่จังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร และบางจังหวัดในส่วนภูมิภาคซึ่งกำหนดให้เป็นเมืองหลักในการพัฒนา และตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน ได้ขยายขอบข่ายการสำรวจให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ

คำนิยาม

1. การย้ายถิ่น หมายถึง การย้ายสถานที่อยู่อาศัยจากเขตเทศบาลอื่นหรืออบต.อื่น หรือจากประเทศอื่น ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยครั้งสุดท้ายมายังเขตเทศบาลหรืออบต. ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ปัจจุบันที่กำลังถูกสัมภาษณ์ ระหว่าง 1 ตุลาคม 2558 ถึง 30 กันยายน 2559

การเปลี่ยนเขตเทศบาลหรืออบต. เนื่องจากการขยายเขตเทศบาลหรือแยกหมู่บ้าน โดยที่บุคคลหรือครัวเรือนนั้นยังอยู่ประจำที่เดิม และการย้ายสถานที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ไม่นับว่าเป็นการย้ายถิ่น

ผู้ย้ายถิ่นระหว่างจังหวัด หมายถึง ผู้ซึ่งจังหวัดที่เคยอยู่ครั้งสุดท้ายก่อนย้ายต่างกับจังหวัดที่อยู่ในขณะสำรวจ

ผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค หมายถึง ผู้ซึ่งภาคที่เคยอยู่ครั้งสุดท้ายก่อนย้ายต่างกับภาคที่อยู่ในขณะสำรวจ

2. คาบเวลาสำรวจ

การสำรวจได้ดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ ในเดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2559

3. คุ่มรวมการสำรวจ

ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคลและครัวเรือนกลุ่มบุคคลประเภทคนงาน

4. ครัวเรือน หมายถึง บุคคลคนเดียว หรือหลายคนซึ่งอาศัยเป็นประจำในบ้านหรือสถานที่อยู่เดียวกัน ทั้งนี้ไม่คำนึงถึงว่าบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์ฉันท์ญาติพี่น้องหรือไม่ก็ตาม

สถานที่อยู่แห่งหนึ่งหรือในบ้านเลขที่หนึ่ง อาจประกอบด้วยครัวเรือนเดียว หรือหลายครัวเรือนก็ได้ หรือครัวเรือนหนึ่งอาจมีสมาชิกอาศัยอยู่ในบ้านหลายหลัง หรือหลายห้องก็ได้ แต่จะต้องอยู่ในบริเวณ หรือรั้วเดียวกัน หรือห้องติดกัน

5. ครัวเรือนส่วนบุคคล หมายถึง ประกอบด้วยครัวเรือนหนึ่งคน คือ บุคคลเดียวซึ่งหุงหาอาหารและจัดหาสิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพ โดยไม่เกี่ยวกับผู้ใดซึ่งอาจพำนักอยู่ในเคหสถานเดียวกัน หรือครัวเรือนที่มี บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดหา และใช้สิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การ ครองชีพร่วมกัน ครัวเรือนส่วนบุคคลอาจอาศัยอยู่ในเคหะที่เป็นเรือนไม้ ตึกแถว ห้องแถว ห้องชุด เรือแพ เป็นต้น

6. ครัวเรือนกลุ่มบุคคล

6.1 ประเภทคนงาน ได้แก่ ครัวเรือนซึ่งประกอบด้วย บุคคล หลายคนอยู่กินร่วมกันในที่อยู่แห่งหนึ่ง เช่น ที่พักคนงาน เป็นต้น

6.2 ประเภทสถาบัน ซึ่งหมายถึง บุคคลหลายคนอยู่ร่วมกันใน สถานที่อยู่แห่งหนึ่ง เช่น สถานที่กักกัน วัด กรมทหาร โดยไม่แยกที่อยู่เป็น สัดส่วนเฉพาะคนหรือเฉพาะครัวเรือน นักเรียนที่อยู่ประจำที่โรงเรียนหรือใน หอพักนักเรียน เป็นต้น **ไม่อยู่ในคัมภรณของการสำรวจนี้**

7. สมาชิกในครัวเรือน หมายถึง

7.1 ผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือนและอยู่ในวันสัมภาษณ์

7.2 ผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือน แต่ในวันสัมภาษณ์ ได้ไปที่ อื่นชั่วคราวโดยไม่มีวัตถุประสงค์จะไปอยู่ประจำที่อื่น และมีลักษณะอย่างใด อย่างหนึ่งดังนี้

1) จากไปที่อื่นชั่วคราวมีระยะเวลาน้อยกว่า 3 เดือน นับจาก วันที่จากไปถึงวันที่ทำการสำรวจ (ยกเว้น ผู้ที่ไปทำงาน และเรียนหนังสือ)

2) จากไปเพื่อศึกษา อบรม ดูงานต่างประเทศน้อยกว่า 6 เดือนที่ไม่ใช่ผู้ที่ไปทำงานนับจากวันที่จากไปถึงวันที่ทำการสำรวจ

3) จากไปเกิน 3 เดือน แต่ไม่มีที่อยู่อาศัยประจำที่อื่น เช่น ไปทำงานในเรือ 4 เดือน เซลล์แมน เป็นต้น

4) จากไปทำงานและกินอยู่ที่อื่นชั่วคราวไม่เกิน 30 วันนับจากวันไปถึงวันกำหนดกลับ เช่น คนไปตัดอ้อย ฯลฯ

5) ผู้ที่มาอยู่ชั่วคราวเกิน 3 เดือน

8. ระดับการศึกษาสูงสุดที่เรียนจบ หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ (ไม่รวมวิชาชีพระยะสั้นที่ไม่มีวิชาสามัญสอน เช่น ตัดผม ตัดเสื้อ ซ่อมวิทยุซ่อมโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)

8.1 ไม่มีการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ไม่เคยเข้าศึกษาในโรงเรียนหรือไม่เคยได้รับการศึกษา

8.2 ต่ำกว่าประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ 6 หรือชั้นประถมปีที่ 7 หรือชั้น ม.3 เดิม

8.3 สำเร็จประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 6 หรือชั้นประถมปีที่ 7 หรือชั้น ม.3 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

8.4 สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.3 ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

8.5 สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สายสามัญ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทสามัญศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.6 ม.ศ.5 หรือ ม.8 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

2) อาชีวศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาหรือวิชาชีพที่เรียนต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า โดยมีหลักสูตรไม่เกิน 3 ปี และไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

3) **วิชาการศึกษา** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาการศึกษา (การฝึกหัดครู) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไปแต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

8.6 อุดมศึกษา

1) **สายวิชาการ** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทสามัญศึกษาหรือสายวิชาการ โดยได้รับวุฒิปัตถะระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี โท เอก

2) **สายวิชาชีพ** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือสายวิชาชีพที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเทียบเท่าอนุปริญญา ปริญญาตรี

3) **สายวิชาการศึกษา** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาการศึกษา และได้รับประกาศนียบัตรระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี

8.7 **อาชีวศึกษาระยะสั้น** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาหรือการฝึกอบรมประเภทอาชีวศึกษาที่มีหลักสูตรไม่เกิน 1 ปี และได้รับประกาศนียบัตรหรือใบรับรองเมื่อสำเร็จการศึกษา พ้นความรู้ของผู้เข้าเรียนได้กำหนดให้แตกต่างตามวิชาเฉพาะแต่ละอย่างที่เรียน แต่อย่างต่ำต้องจบประมาณปีที่ 4 หรือเทียบเท่า

8.8 **อื่นๆ** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาที่ไม่สามารถเทียบชั้นได้

9. **สถานภาพสมรส** หมายถึง ความผูกพันระหว่างชายกับหญิงในการเป็นสามีภรรยา โดยแบ่งเป็นดังนี้

9.1 **โสด** ได้แก่ ผู้ที่ยังไม่เคยสมรส

9.2 **สมรส** ได้แก่ ผู้ที่อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา ไม่ว่าจะทำการสมรสกันถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และแม้ว่าระหว่างไปสำรวจทั้งสาม

ภรรยาจะไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่ยังมีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยา เช่น สามีไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ

9.3 ม่าย ได้แก่ ผู้ที่คู่สมรสได้ตายไปแล้ว และขณะนี้ยังไม่ได้สมรสใหม่

9.4 หย่า ได้แก่ สามีภรรยาที่หย่ากันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

9.5 แยกกันอยู่ ได้แก่ ผู้ที่มีได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว แต่ยังไม่ได้หย่ากันตามกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว

9.6 เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ ได้แก่ ผู้ที่สมรสแต่ไม่ทราบว่าสถานภาพใด สำหรับ “แม่ชี” ให้ใช้หลักปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา

10. อาชีพ หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่ บุคคลส่วนมากมีอาชีพเดียว สำหรับบุคคลที่อยู่ในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอาชีพนอกจาก 1 อาชีพให้นับอาชีพที่มีชั่วโมงทำงานมากที่สุด ถ้าชั่วโมงทำงานแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่มีรายได้มากกว่า ถ้าชั่วโมงทำงานและรายได้ที่ได้รับจากแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่ผู้ตอบสัมภาษณ์พอใจมากที่สุด ถ้าผู้ตอบสัมภาษณ์ตอบไม่ได้ให้นับอาชีพที่ได้ทำมานานที่สุด

11. อุตสาหกรรม หมายถึง ประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการโดยสถานประกอบการที่บุคคลนั้นกำลังทำงานอยู่ หรือประเภทของธุรกิจ ซึ่งบุคคลนั้นได้ดำเนินการอยู่ในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ถ้าบุคคลหนึ่งมีอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่าง ให้บันทึกอุตสาหกรรมตามอาชีพที่บันทึกไว้

12. สถานภาพการทำงาน หมายถึง สถานะของบุคคลที่ทำงานในสถานที่ที่ทำงานหรือธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

12.1 นายจ้าง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองเพื่อหวังผลกำไร หรือส่วนแบ่ง และได้จ้างบุคคลอื่นมาทำงานในธุรกิจในฐานะลูกจ้าง

12.2 ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองโดยลำพังผู้เดียว หรืออาจมีบุคคลอื่นมาร่วมกิจการด้วยเพื่อหวังผลกำไร หรือส่วนแบ่งและไม่ได้จ้างลูกจ้างแต่อาจมีสมาชิกในครัวเรือนหรือผู้ฝึกงานมาช่วยทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนอย่างอื่นสำหรับงานที่ทำ

12.3 ช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หมายถึง ผู้ที่ช่วยทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างในไร่นาเกษตร หรือในธุรกิจของสมาชิกในครัวเรือน

12.4 ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน รายชิ้น หรือเหมาจ่าย ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน อาจจะเป็นเงิน หรือสิ่งของ

ลูกจ้างแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1) ลูกจ้างรัฐบาล หมายถึง ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตลอดจนลูกจ้างประจำ และชั่วคราวของรัฐบาล

2) ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

3) ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับเอกชน หรือธุรกิจของเอกชน รวมทั้งผู้ที่รับจ้างทำงานบ้าน

12.5 การรวมกลุ่ม หมายถึง กลุ่มคนที่มาร่วมกันทำงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพึ่งตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกแต่ละคนมีความเท่าเทียมกันในการกำหนดการทำงานทุกขั้นตอนไม่ว่าเป็นการลงทุน การขายงานอื่นๆ ของกิจการที่ทำ ตลอดจนการแบ่งรายได้ให้แก่สมาชิกตามที่ตกลงกัน (การรวมกลุ่มดังกล่าวอาจจดทะเบียนจัดตั้งในรูปของสหกรณ์หรือไม่ก็ได้)

13. ครัวเรือนเดิม หมายถึง ครัวเรือนสุดท้ายของผู้ย้ายถิ่นก่อนที่ผู้ย้ายถิ่นย้ายมาอาศัยอยู่ในครัวเรือนปัจจุบัน

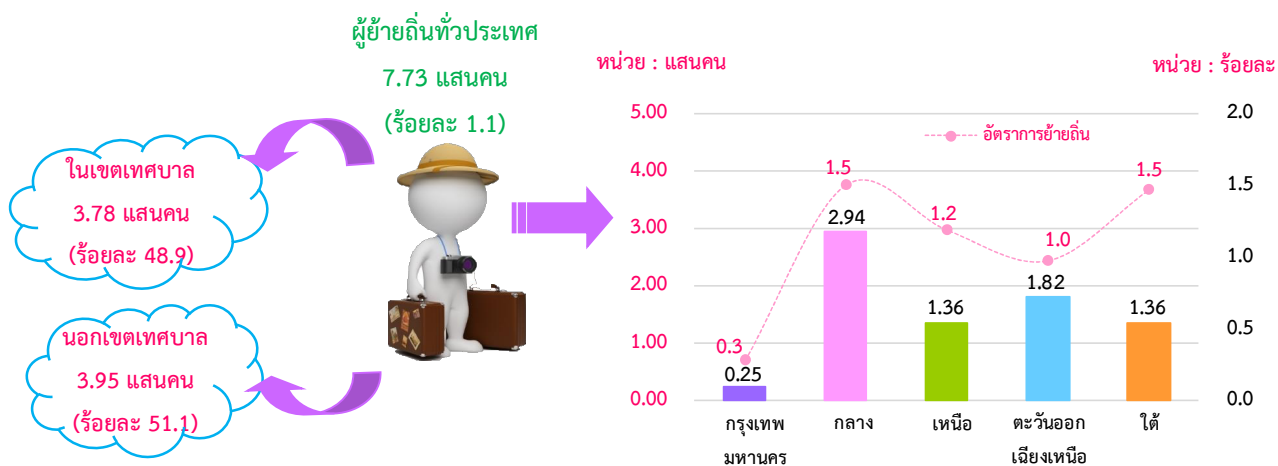
14. ครัวเรือนอื่น หมายถึง ครัวเรือนที่นอกเหนือจากครัวเรือนเดิมและครัวเรือนปัจจุบัน

สรุปผลการสำรวจ

1. จำนวนและอัตราการย้ายถิ่น

ผลการสำรวจในปี 2559 พบว่า ผู้ย้ายถิ่นมีจำนวนทั้งสิ้น 7.73 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.1 จากประชากรทั้งประเทศ (67.51 ล้านคน) โดยเป็นการย้ายถิ่นมาอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 3.78 แสนคน และนอกเขตเทศบาล 3.95 แสนคน หากพิจารณาอัตราการย้ายถิ่นในแต่ละภูมิภาค พบว่า ภาคกลางและภาคใต้มีอัตราการย้ายถิ่นสูงที่สุด คือ ร้อยละ 1.5 รองลงมาเป็นภาคเหนือ ร้อยละ 1.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 1.0 และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 0.3

แผนภูมิ 1 จำนวนและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามเขตการปกครองและภาค

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นระหว่างพื้นที่ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นในแต่ละพื้นที่} \times 100}{\text{ประชากรทั้งสิ้นในแต่ละพื้นที่}}$

ผู้ย้ายถิ่น หมายถึง ผู้ที่ย้ายสถานที่อยู่อาศัยจากเขตเทศบาลอื่นหรืออบต.อื่น หรือจากประเทศอื่น ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยครั้งสุดท้ายมายังเขตเทศบาลหรืออบต. ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ปัจจุบัน ในระหว่าง 1 ตุลาคม 2558 ถึง 30 กันยายน 2559

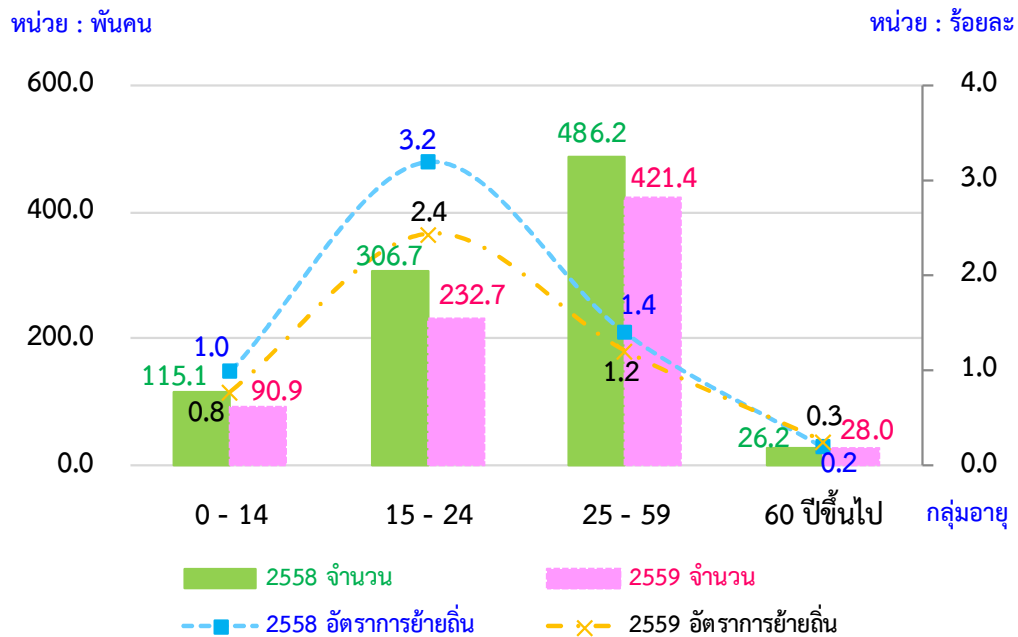
2. เพศและกลุ่มอายุ

ในปี 2559 กลุ่มวัยที่มีการย้ายถิ่นมากที่สุดคือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (25 - 59 ปี) ซึ่งเป็นวัยทำงานมีจำนวน 4.21 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.5 ของผู้ย้ายถิ่นทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มวัยเยาวชน (15 - 24 ปี) มีจำนวน 2.33 แสนคน (ร้อยละ 30.1) กลุ่มวัยเด็ก (0-14 ปี) มีจำนวน 9.09 หมื่นคน (ร้อยละ 11.8) และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีจำนวน 2.80 หมื่นคน (ร้อยละ 3.6)

หากพิจารณาตามอัตราการย้ายถิ่น พบว่า กลุ่มวัยเยาวชน (15 - 24 ปี) จะมีอัตราการย้ายถิ่นสูงที่สุด (ร้อยละ 2.4) รองลงมาคือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (25 - 59 ปี) (ร้อยละ 1.2) กลุ่มวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีอัตราการย้ายถิ่นน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.3)

แผนภูมิ 2 เปรียบเทียบจำนวนและอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ

พ.ศ. 2558 - 2559

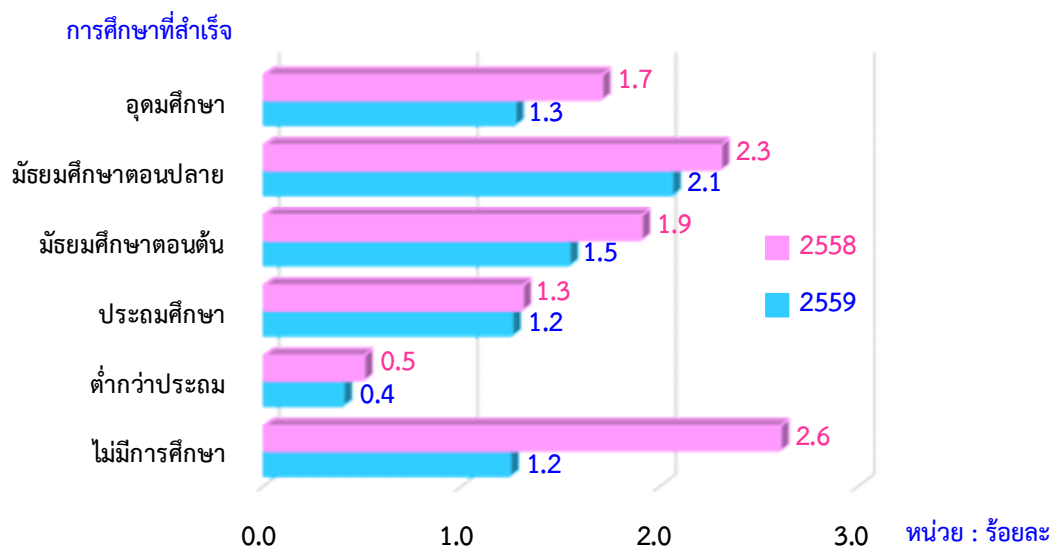
หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นตามกลุ่มอายุ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นในแต่ละกลุ่มอายุ}}{\text{ประชากรทั้งสิ้นในแต่ละกลุ่มอายุ}} \times 100$

3. ระดับการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้ย้ายถิ่น พบว่า สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด (ร้อยละ 2.1) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 1.5) ระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 1.3) ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 1.2) และผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา มีเพียงร้อยละ 1.6

เมื่อทำการเปรียบเทียบกับการสำรวจปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่สำเร็จการศึกษาทุกระดับ มีอัตราลดลง

แผนภูมิ 3 เปรียบเทียบอัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ
พ.ศ. 2558 – 2559

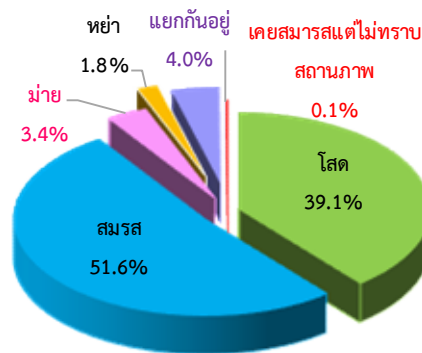

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นในแต่ละระดับการศึกษาที่สำเร็จ}}{\text{ประชากรทั้งสิ้นในแต่ละระดับการศึกษาที่สำเร็จ}} \times 100$

4. สถานภาพสมรส

ผู้ย้ายถิ่นที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีสมรสร้อยละ 51.6 โสดร้อยละ 39.1 ส่วนที่เหลือร้อยละ 9.3 เป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ ได้แก่ แยกกันอยู่ ร้อยละ 4.0 ม่ายร้อยละ 3.4 หย่าร้อยละ 1.8 และเคยสมรสแต่ไม่ทราบ สถานภาพ ร้อยละ 0.1

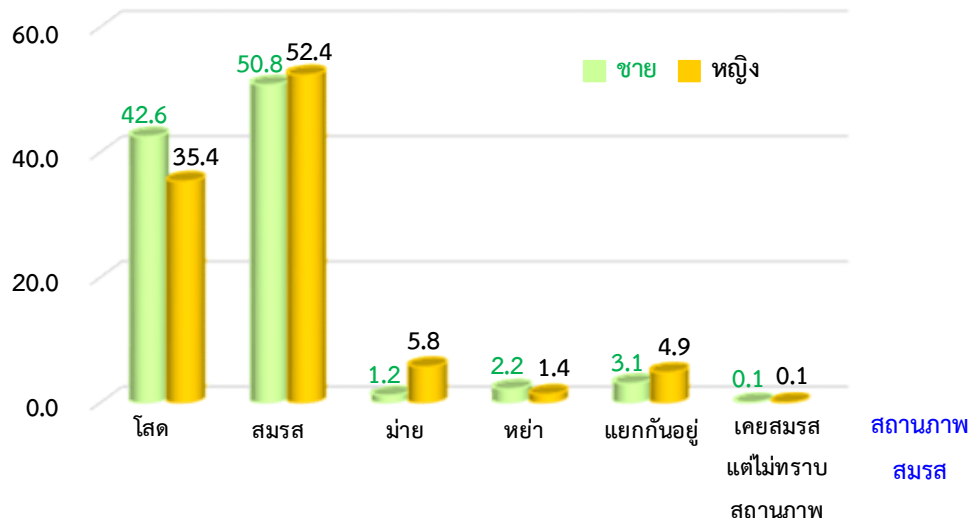
แผนภูมิ 4 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส

หากพิจารณาตามเพศ พบว่า ผู้ย้ายถิ่น ที่สมรสเป็นเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 52.4 และ 50.8 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้ย้ายถิ่นที่เป็นโสด และหย่า เพศชายจะสูงกว่าเพศหญิง กล่าวคือ สถานภาพโสด เป็นเพศชายร้อยละ 42.6 เพศหญิง ร้อยละ 35.4 และสถานภาพหย่า เพศชายร้อยละ 2.2 เพศหญิง ร้อยละ 1.4

แผนภูมิ 5 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส และเพศ

หน่วย : ร้อยละ

5. อาชีพ

เมื่อจำแนกผู้ย้ายถิ่นที่มีงานทำ 4.90 แสนคน ตามลักษณะอาชีพที่พบว่า เป็นพนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า 1.33 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.1 ของจำนวนผู้ย้ายถิ่นที่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาคือ ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 7.69 หมื่นคน ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน 7.23 หมื่นคน ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง 7.22 หมื่นคน ผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ประกอบการด้านการประกอบ 6.40 หมื่นคน เสมียน 2.46 หมื่นคน เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านต่างๆ 2.04 หมื่นคน ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ 1.34 หมื่นคน และผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้บัญญัติกฎหมาย 1.31 หมื่นคน

แผนภูมิ 6 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามอาชีพที่ทำงาน

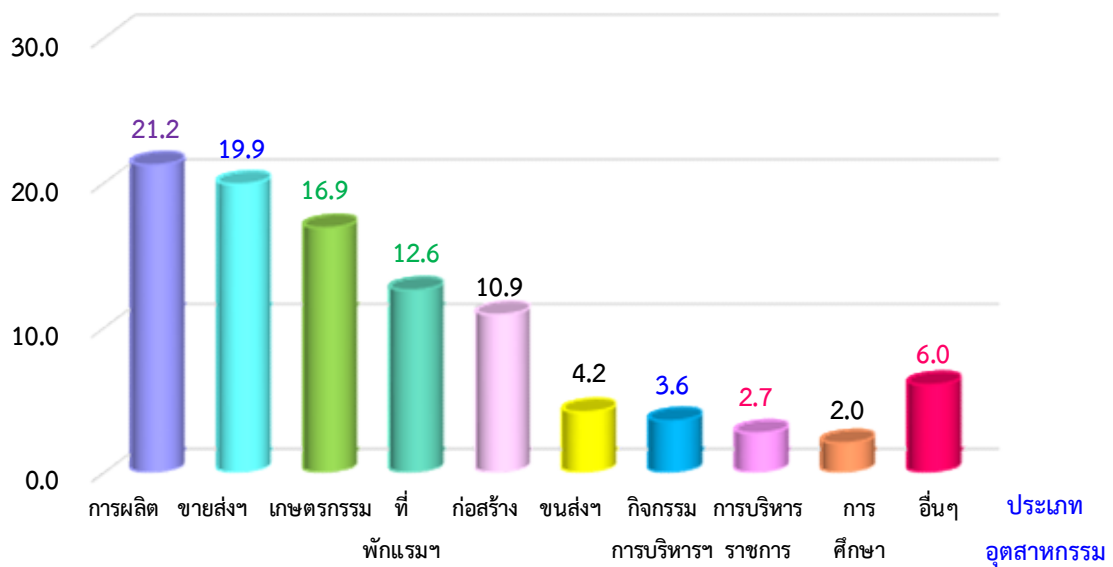

6. ประเภทอุตสาหกรรม

เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ผู้ย้ายถิ่นทำงานประเภทอุตสาหกรรมการผลิต 1.04 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.2 ของจำนวนผู้ย้ายถิ่นที่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาคือ การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ 9.75 หมื่นคน เกษตรกรรม 8.27 แสนคน ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร 6.16 หมื่นคน การก่อสร้าง 5.33 หมื่นคน การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า 2.04 หมื่นคน กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน 1.74 หมื่นคน การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ 1.33 หมื่นคน การศึกษา 9.9 พันคน ที่เหลือกระจายอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ ศิลปะ ความบันเทิง และกิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคลฯ เป็นต้น

แผนภูมิ 7 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่ทำงาน

หน่วย : ร้อยละ

7. สถานภาพการทำงาน

ผู้ย้ายถิ่นที่มีงานทำส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้าง 3.34 แสนคน (คิดเป็นร้อยละ 68.1) ซึ่งในจำนวนนี้เป็นลูกจ้างเอกชน 3.05 แสนคน (ร้อยละ 62.3) รองลงมาคือ ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง 7.96 หมื่นคน (ร้อยละ 16.3) ผู้ช่วยธุรกิจส่วนตัวในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง 6.74 หมื่นคน (ร้อยละ 13.8) ลูกจ้างรัฐบาล 2.86 หมื่นคน (ร้อยละ 5.8) นายจ้าง 8.47 พันคน (ร้อยละ 1.7) และการรวมกลุ่ม 433 คน (ร้อยละ 0.1)

เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ผู้ย้ายถิ่นเพศชาย ส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนร้อยละ 62.4 รองลงมาเป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง ร้อยละ 18.0 และผู้ช่วยธุรกิจส่วนตัวในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ร้อยละ 12.2 สำหรับเพศหญิง ส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 62.1 รองลงมาเป็นผู้ช่วยธุรกิจส่วนตัวในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ร้อยละ 15.9 และประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง ร้อยละ 13.9

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการทำงาน และเพศ

สถานภาพการทำงาน	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวม	489,644	282,842	206,802	100.0	100.0	100.0
นายจ้าง	8,466	6,233	2,233	1.7	2.2	1.1
ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	79,606	50,943	28,663	16.3	18.0	13.9
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	67,389	34,507	32,883	13.8	12.2	15.9
ลูกจ้างรัฐบาล	28,652	14,101	14,550	5.8	5.0	7.0
ลูกจ้างเอกชน	305,098	176,625	128,473	62.3	62.4	62.1
การรวมกลุ่ม	433	433	-	0.1	0.2	-

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน โดยทำงานในภาคกลางมากที่สุด 1.56 แสนคน (ร้อยละ 51.0) รองลงมาคือ ภาคใต้ 5.21 หมื่นคน (ร้อยละ 17.1) ภาคเหนือ 4.44 หมื่นคน (ร้อยละ 14.6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3.95 หมื่นคน (ร้อยละ 12.9) และกรุงเทพมหานคร 1.35 หมื่นคน (ร้อยละ 4.4)

ตาราง 2 จำนวนผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการทำงาน และภาคที่อยู่ในปัจจุบัน

หน่วย : คน

สถานภาพการทำงาน	ภาคที่อยู่ในปัจจุบัน				
	กรุงเทพมหานคร	กลาง	เหนือ	ตะวันออก- เฉียงเหนือ	ใต้
รวม	18,468	208,732	81,653	97,727	83,063
นายจ้าง	1,827	3,735	469	1,350	1,084
ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดย ไม่มีลูกจ้าง	949	28,369	17,825	19,208	13,255
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับ ค่าจ้าง	1,659	12,256	12,875	31,604	8,996
ลูกจ้างรัฐบาล	537	8,756	6,080	5,671	7,607
ลูกจ้างเอกชน	13,496	155,615	44,405	39,461	52,121
การรวมกลุ่ม	-	-	-	433	-

8. ประเภทและทิศทางการย้ายถิ่น

เมื่อพิจารณาผู้ย้ายถิ่นตามประเภทของการย้ายพบว่า เป็นผู้ย้ายภายในภาคเดียวกันมากที่สุด 5.21 แสนคน (ร้อยละ 67.4) ในจำนวนนี้เป็นผู้ย้ายถิ่นภายในจังหวัด 3.69 แสนคน (ร้อยละ 47.7) ผู้ย้ายถิ่นระหว่างจังหวัด 1.52 แสนคน (ร้อยละ 19.6) รองลงมาเป็นผู้ย้ายถิ่นย้ายระหว่างภาคจำนวน 2.32 แสนคน (ร้อยละ 30.0) สำหรับผู้ย้ายถิ่นมาจากต่างประเทศมีจำนวนน้อยที่สุด 2.00 หมื่นคน (ร้อยละ 2.6)

8.1 การย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกัน

จากผลการสำรวจ พบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่ย้ายภายในภาคเดียวกัน 5.21 แสนคนนั้น เป็นผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ในภาคกลางมากที่สุด คือ 2.02 แสนคน รองลงมาคือ ภาคใต้ 1.13 แสนคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1.08 แสนคน ภาคเหนือ 9.23 หมื่นคน แต่เมื่อพิจารณาตามอัตราการย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกัน พบว่า ภาคใต้มีอัตราการย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกันมากที่สุด (ร้อยละ 1.2) รองลงมาคือ ภาคกลาง (ร้อยละ 1.0) ภาคเหนือ (ร้อยละ 0.9) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 0.6)

ตาราง 3 จำนวนและอัตราการย้ายถิ่นของผู้ย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกัน จำแนกตามภาคที่อยู่ในปัจจุบันของผู้ย้ายถิ่น

หน่วย : คน

ภาคที่อยู่ในปัจจุบัน	ย้ายภายในภาคเดียวกัน		
	รวม	ย้ายภายในจังหวัด	ย้ายระหว่างจังหวัด
ทั่วราชอาณาจักร	520,902 (0.8)	369,052 (0.6)	151,850 (0.2)
กรุงเทพมหานคร ^{1/}	- -	- -	- -
ภาคกลาง	201,809 (1.0)	142,622 (0.7)	59,186 (0.3)
ภาคเหนือ	98,280 (0.9)	72,302 (0.6)	25,978 (0.2)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	107,726 (0.6)	75,765 (0.4)	31,961 (0.2)
ภาคใต้	113,087 (1.2)	78,362 (0.9)	34,725 (0.4)

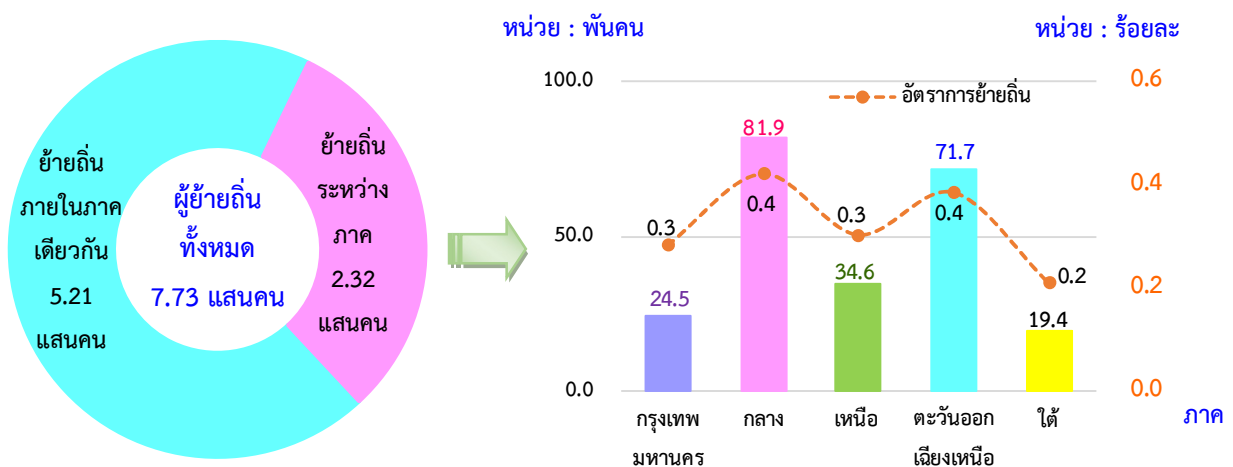
หมายเหตุ : ^{1/} การย้ายสถานที่อยู่อาศัยภายในกรุงเทพมหานคร ถือว่าไม่เป็นการย้ายถิ่น

$$\text{อัตราการย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกัน} = \frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นภายในพื้นที่เดียวกัน}}{\text{ประชากรทั้งประเทศเป็นรายพื้นที่}} \times 100$$

8.2 การย้ายถิ่นระหว่างภาค

จากจำนวนผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค 2.32 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.0 ของผู้ย้ายถิ่นทั้งสิ้น พบว่า ภาคกลางมีจำนวนผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค มากที่สุด 8.19 หมื่นคน หากพิจารณาตามอัตราการย้ายถิ่นระหว่างภาค พบว่า ภาคกลางมีอัตราการย้ายถิ่นระหว่างภาค ร้อยละ 0.4 รองลงมาคือภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 0.4 ภาคเหนือ ร้อยละ 0.3 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 0.3 และภาคใต้ ร้อยละ 0.2

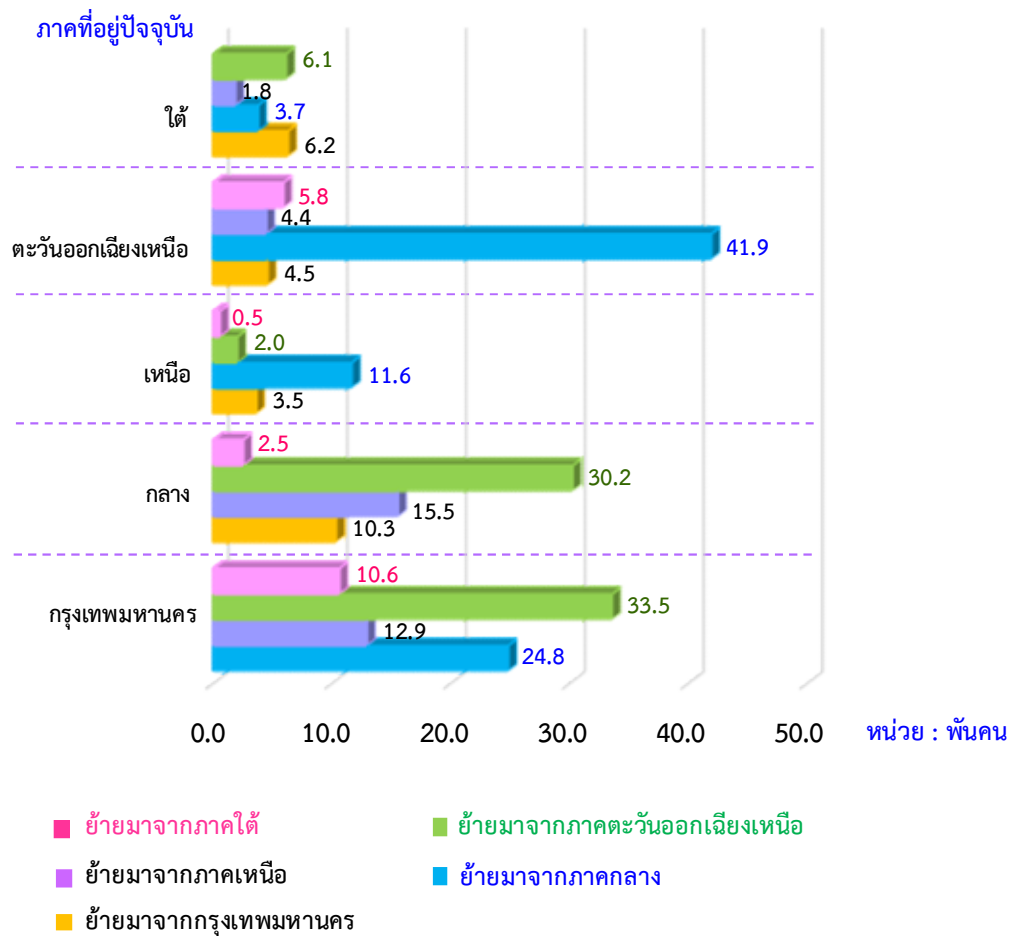
แผนภูมิ 8 จำนวนและอัตราการย้ายถิ่นของผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค จำแนกตามภาค และเขตที่อยู่อาศัย

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นระหว่างพื้นที่ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาคเป็นรายพื้นที่}}{\text{ประชากรทั้งประเทศเป็นรายพื้นที่}} \times 100$

เมื่อพิจารณาถิ่นที่อยู่ก่อนย้าย พบว่า ผู้ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร และภาคกลาง เป็นผู้ที่ย้ายถิ่นมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด สำหรับ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผู้ที่ย้ายถิ่นมาจากภาคกลางมากที่สุด

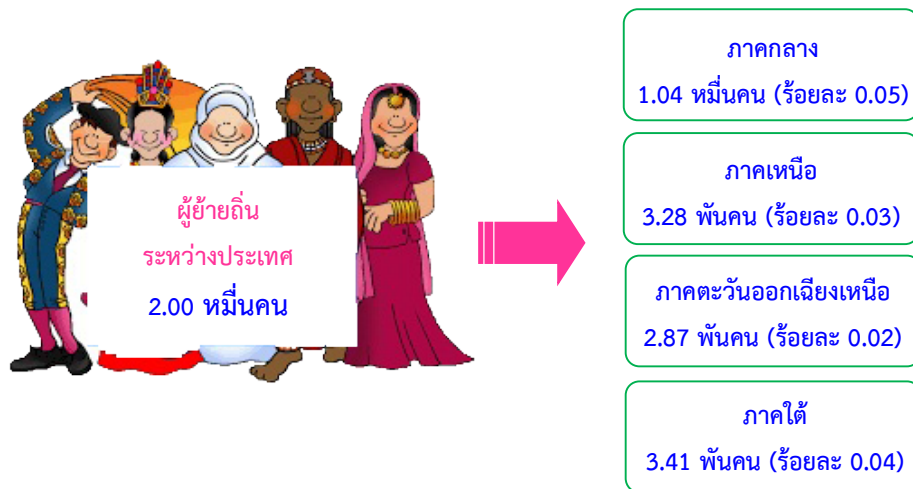
แผนภูมิ 9 จำนวนผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามถิ่นที่อยู่ก่อนย้ายและภาคที่อยู่ในปัจจุบัน

8.3 การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

ผู้ที่ย้ายถิ่นมาจากต่างประเทศมีทั้งสิ้น 2.00 หมื่นคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในภาคกลางมากที่สุด 1.04 หมื่นคน (คิดเป็นอัตราการย้ายถิ่นร้อยละ 0.05) รองลงมาคือภาคใต้ 3.41 พันคน (ร้อยละ 0.04) ภาคเหนือ 3.28 พันคน (ร้อยละ 0.03) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.87 พันคน (ร้อยละ 0.02)

แผนภูมิ 10 จำนวนและอัตราการผู้ย้ายถิ่นระหว่างประเทศ
จำแนกตามภาคที่อยู่ปัจจุบันของผู้ย้ายถิ่น

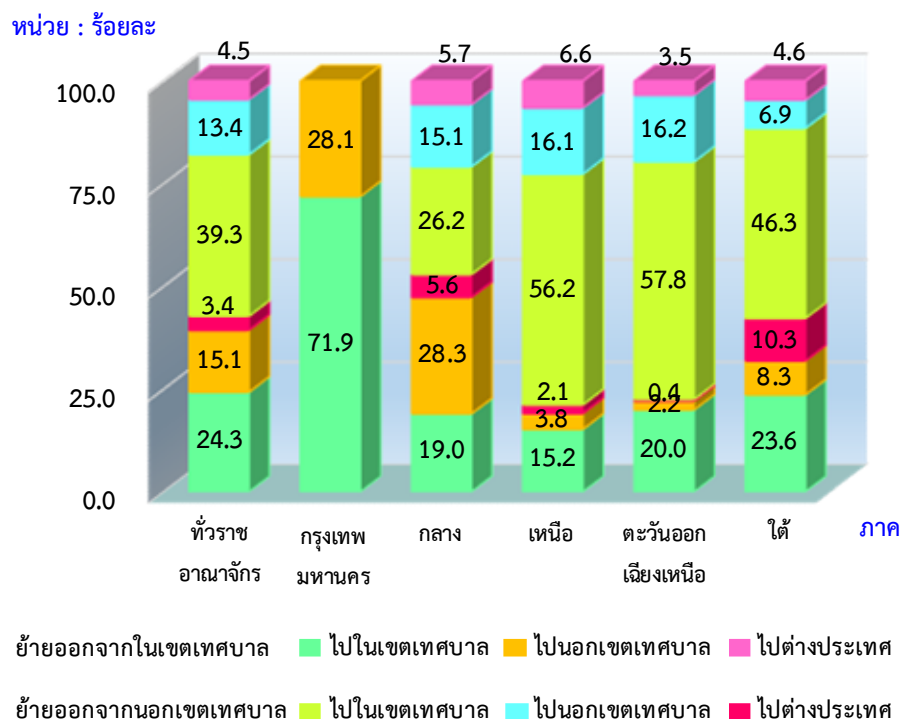

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นระหว่างประเทศเป็นรายพื้นที่}}{\text{ประชากรทั้งประเทศเป็นรายพื้นที่}} \times 100$

9. กระแสการย้ายถิ่น

กระแสการย้ายถิ่น คือการย้ายถิ่นระหว่างพื้นที่ เพื่อให้มีรายได้หรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การย้ายถิ่นส่วนมากจะเป็นการย้ายถิ่นจากพื้นที่ที่มีรายได้ต่ำไปสู่พื้นที่ที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่มากกว่า ดังนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล มีโอกาสที่จะย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจที่พบว่า การย้ายถิ่นออกจากนอกเขตเทศบาล มีสูงกว่าครึ่งหนึ่งของการย้ายถิ่นทั้งหมด (ร้อยละ 57.2) และเมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ผู้ที่ย้ายถิ่นจากกรุงเทพมหานครนั้น มีการย้ายถิ่นเข้าไปอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล สูงกว่าย้ายถิ่นเข้าไปอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 71.9 และร้อยละ 28.1 ตามลำดับ) สำหรับภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการย้ายถิ่นออกจากนอกเขตเทศบาลสูงกว่าการย้ายถิ่นออกจากในเขตเทศบาลอย่างเห็นได้ชัด (ร้อยละ 78.9 และร้อยละ 77.5 ตามลำดับ)

แผนภูมิ 11 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามกระแสของการย้ายถิ่น และภาคที่อยู่ปัจจุบันของผู้ย้ายถิ่น

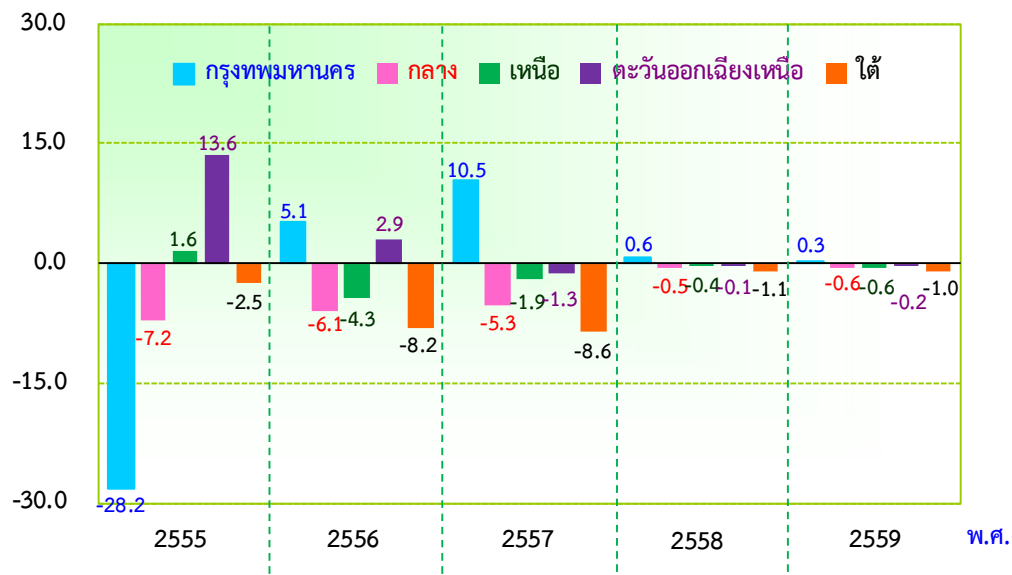

10. การย้ายถิ่นสุทธิ

เมื่อพิจารณาอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ พบว่า รูปแบบของการย้ายถิ่นสุทธิของแต่ละภาคในปี 2559 พบว่า กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 0.3 มีอัตราการย้ายถิ่นสุทธิเป็นบวก นอกจากนี้ พบว่า ในภาคอื่นๆ มีค่าติดลบ ซึ่งหมายถึงอัตราการย้ายออกมากกว่าการย้ายเข้า ภาคใต้ ร้อยละ -1.0 ภาคกลาง ร้อยละ -0.6 ภาคเหนือ ร้อยละ -0.6 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ -0.2

แผนภูมิ 12 อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ พ.ศ. 2555 - 2559

หน่วย : ร้อยละ

หมายเหตุ : อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ = $\frac{\text{ผู้ย้ายถิ่นเข้า} - \text{ผู้ย้ายถิ่นออก}}{\text{ประชากรทั้งสิ้นในแต่ละพื้นที่}} \times 100$

11. สาเหตุของการย้ายถิ่น

จากผลการสำรวจ พบว่า สาเหตุของการย้ายถิ่นที่มีอัตราสูงสุด คือ ด้านการงาน ส่วนใหญ่ที่ย้ายถิ่นเนื่องจากต้องการหางานทำมากกว่าย้ายเพราะหน้าที่การงาน (ร้อยละ 14.3 และ 13.3) รองลงมาด้านครอบครัว ร้อยละ 33.2 ซึ่งส่วนใหญ่ย้ายถิ่นด้วยสาเหตุติดตามครอบครัวสูงเป็นอันดับ 1 และกลับภูมิลำเนาสูงเป็นอันดับ 2 ตามลำดับ (ร้อยละ 18.2 และ 14.1)

แผนภูมิ 13 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสาเหตุของการย้ายถิ่น

